

The Effectiveness of Positive Parenting on Parent-Child Interaction and Impulsivity of Students with Externalized Behavioral-Emotional Problems

Fariba Mobini Kesheh¹ , Mohsen Jadidi^{2*} , Zahrasadat Pourseyyed Aghaei³

1. Department of Counseling and Guidance, Faculty of Psychology and Educational Sciences, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: fariba6295@yahoo.com
2. Corresponding Author, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Quds City Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: mohsen.jadidi@iau.ac.ir
3. Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Al-Zahra University (S), Tehran, Iran. Email: zspasaghaei@alzahra.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article History:

Received: 7 Mar 2024

Revised: 31 May 2024

Accepted: 18 Jun 2024

Published: 28 Aug 2024

Keywords:

Externalized Behavioral-Emotional Problems, Impulsivity, Parent-Child Interaction, Positive Parenting

ABSTRACT

The present study was conducted to investigate the effectiveness of positive parenting on parent-child interaction and impulsivity of students with externalized behavioral-emotional problems. The current study was a semi-experimental application with a pre-test-post-test design with a control group and a two-month follow-up period. The statistical population included students with externalized behavioral-emotional problems who were studying in the first period of secondary school in the academic year of 2022-2023 in Islamshahr city. In this research, 35 students with externalized emotional-behavioral problems (23 boys and 12 girls) were selected by purposeful sampling and randomly assigned to experimental and control groups (18 students in the experimental group and 17 students in the control group). The parents of the students in the experimental group received the positive parenting intervention during ten weeks in ten 90-minute sessions. Children and Adolescents Behavioral-Emotional Inventory (CABEA), Parent-Child Interaction Questionnaire (PCIQ) and Barrat Impulsivity Scale (BIS) were used in the present study. The data were analyzed through mixed ANOVA via SPSS23 software. The results showed that positive parenting has significant effect on the parent-child interaction ($p < 0001$, $\eta^2 = 0.63$, $F = 52.27$) and impulsivity ($p < 0001$, $\eta^2 = 0.68$, $F = 71.02$) in the students with externalized behavioral-emotional problems. According to the findings of the present study, positive parenting can be used as an efficient method to increase parent-child interaction and decrease impulsivity of students with externalized behavioral-emotional problems through employing techniques such focusing on the present time, avoiding excessive criticism and training accountability.

Cite this article: Mobini Kesheh, F., Jadidi, M., & Pourseyyed Aghaei, Z. (2024). The Effectiveness of Positive Parenting on Parent-Child Interaction and Impulsivity of Students with Externalized Behavioral-Emotional Problems. *Journal of Applied Psychological Research*. In Press / Accepted Manuscript. doi: 10.22059/japr.2024.373694.644878

Publisher: University of Tehran Press

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2024.373694.644878>

© The Author(s).

اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده

فریبا مبینی کشه^۱، محسن جدیدی^{۲*}، زهرا سادات پورسید آقایی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه مشاوره و راهنمایی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

fariba6295@yahoo.com

۲. نویسنده مسئول، دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. Mohsen.jadidi@iau.ac.ir

۳. استادیار گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران. zspshaei@alzahra.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده انجام شد. پژوهش حاضر کاربردی، از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه گواه و دوره پیگیری دوماهه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دارای مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده بود که در دوره اول متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ در شهرستان اسلام شهر مشغول به تحصیل بودند. در این پژوهش تعداد ۳۵ دانش‌آموز با مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده (۲۳ پسر و ۱۲ دختر) با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و با شیوه تصادفی در گروه‌های آزمایش و گواه جایدهی شدند (۱۸ دانش‌آموز در گروه آزمایش و ۱۷ دانش‌آموز در گروه گواه). والدین دانش‌آموزان گروه آزمایش مداخله فرزندپروری مثبت‌گرا را طی ده هفته در ده جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت نمودند. در این پژوهش از سیاهه رفتاری- هیجانی کودکان و نوجوانان (CABEI)، پرسشنامه تعامل والد- فرزند (PCIQ) و پرسشنامه تکانشگری (BIS) استفاده شد. داده‌های با تحلیل واریانس آمیخته با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS²³ تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد که فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد- فرزند ($F=52/27$; $\text{Eta}^2=0/63$; $P<0/001$) و تکانشگری ($F=71/02$; $\text{Eta}^2=0/68$; $P<0/001$) دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده تأثیر معنادار دارد. بر اساس یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر، فرزندپروری مثبت‌گرا با بهره‌گیری از روش‌های فرزندپروری بهنجار، اصول ارتباطی مناسب و مثبت‌نگری حاصل از رویکرد مثبت‌گرا می‌تواند به عنوان روشی کارآمد در جهت بهبود تعامل والد-فرزند و کاهش تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده مورد استفاده قرار داد.

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۱۷

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۳/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۹

تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۳/۰۶/۰۷

کلیدواژه‌ها:

تکانشگری، تعامل والد-فرزند، فرزندپروری مثبت‌گرا، مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده

استناد: مبینی کشه، ف.، جدیدی، م.، و پورسید آقایی، ز. (۱۴۰۳). اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری - هیجانی. فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، آماده انتشار/ پذیرش شده. doi: 10.22059/japr.2024.373694.644878

ناشر: انتشارات دانشگاه

© نویسندگان.

تهران

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2024.373694.644878>

۱. مقدمه

مشکلات رفتاری و هیجانی کودکان و نوجوانان، آن دسته از رفتارهای ناهنجار تلقی می‌شوند که ضمن عدم تناسب با سن، شدید، مزمن یا مداوم است (ترنت و همکاران^۱، ۲۰۱۹). مشکلات رفتاری و هیجانی دوران کودکی و نوجوانی به دو دسته اصلی مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده^۲ و مشکلات رفتاری- هیجانی درونی‌سازی^۳ تقسیم می‌شوند (هرواردن و همکاران^۴، ۲۰۲۲). مشکلات رفتاری- هیجانی درونی‌سازی شامل استرس، اضطراب و افسردگی است که به درون فرد مربوط بوده (چی و کای^۵، ۲۰۲۰) و آسیب آن بیشتر درون فردی و هسته اصلی آنها اختلال خلق یا هیجان است که این روند سبب کناره‌گیری کودک و نوجوان از ارتباطات اجتماعی در محیط می‌شود (سیلوا و همکاران^۶، ۲۰۱۷). اما مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده در برگزیده دو گروه رفتارهای قانون‌شکنانه^۷ و پرخاشگرانه^۸ بوده و شامل اختلال نارسایی توجه- بیش‌فعالی^۹، اختلال سلوک^{۱۰} و اختلال نافرمانی مقابله‌ای^{۱۱} است (وو و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۸) که در تعامل فرد با دیگران متجلی شده و به کیفیت ارتباطی آنان به شکل جدی آسیب وارد می‌سازد و اغلب متوجه محیط بیرونی می‌باشد (زانگ و همکاران^{۱۳}، ۲۰۲۳). این دسته از مشکلات بیش از آنکه بر خود فرد اثر بگذارد برای دیگران مشکل‌زا خواهند بود (وانگ و همکاران^{۱۴}، ۲۰۲۱). پژوهش‌ها نشان داده‌اند مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی شده در کودکی یا نوجوانی، احتمال بروز مشکلات رفتاری و هیجانی در بزرگسالی را افزایش می‌دهند (فینچ و همکاران^{۱۵}، ۲۰۲۳). چرا که بیشتر ناسازگاری‌ها و اختلالات رفتاری و هیجانی در بزرگسالی ناشی از بی‌توجهی به مسائل و مشکلات عاطفی- رفتاری دوران کودکی و هدایت نکردن رشد و تکامل کودک و نوجوان است. در واقع مشکلات دوران کودکی و نوجوانی علاوه بر اینکه عملکرد و توانایی‌های آنان را مختل می‌کند، این افراد را مستعد مشکلات و اختلالات بیشتری در آینده می‌کند (کات و همکاران^{۱۶}، ۲۰۱۸). شیوع این مشکلات در فرهنگ‌های مختلف ۷ تا ۲۶ درصد تخمین زده شده است (دراوشی و حاج-یحیی^{۱۷}، ۲۰۱۸).

یکی از مشکلات نوجوانان با مشکلات رفتاری- هیجانی برونی‌سازی، ناتوانی آنان در ایجاد ارتباط مناسب و رضایت‌بخش با اطرافیان به خصوص با والد است. چرا که آنان والدین را مسبب شرایط آشفته کنونی دانسته و نمی‌توانند تعامل بهنجار و سازنده‌ای را با آنان برقرار سازند (ساطوریان، طهماسبیان و احمدی، ۱۳۹۵). بر این اساس آنها دارای تعامل والد- فرزند^{۱۸} آسیب‌پذیرند. تعامل والد فرزند یک رابطه مهم و حیاتی برای ایجاد امنیت و عشق است. رابطه بین والدین و فرزندان نخستین معرف دنیای ارتباطات برای فرزندان می‌باشد. احساس عشق، صمیمیت و امنیت به طور مستقیم ریشه در این روابط دارند (تملتارک و همکاران^{۱۹}، ۲۰۲۱). عدم آگاهی کافی والدین و فرزندان از مهارت‌های ارتباطی و نداشتن مهارت در حل مسائل بین‌فردی باعث بروز ناسازگاری‌ها و تعارضات می‌شود (لاهاو- کادمیل و برانستین- کلومک^{۲۰}، ۲۰۱۸). بررسی‌های اخیر نشان داده است که کیفیت ارتباط والدین با کودکان ارتباط نزدیکی با رفتارهای فرزندان و سازگاری روانی آنها دارد. هر اندازه میزان تعارض والدین و فرزندان بیشتر باشد، میزان هیجان‌نا منفی و مشکلات رفتاری در فرزندان بیشتر می‌شود (شان و همکاران^{۲۱}، ۲۰۱۹). فقدان ارتباط صمیمی با فرزندان به تعامل والد- فرزند ضعیف، سطحی و ناکارآمد منجر

1. Trent et al.
2. externalized behavioral-emotional problems
3. Internalizing behavioral-emotional problems
4. Herwaarden et al.
5. Chi & Cui
6. Silva et al.
7. illegal behaviors
8. aggressive
9. Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)
10. conduct disorder
11. oppositional defiant disorder
12. Wu et al.
13. Zhang et al.
14. Wang et al.
15. Finch et al.
16. Keute et al.
17. Darawshy & Haj-Yahia
18. parent-child interaction
19. Temelturk et al.
20. Lahav-Kadmiel & Brunstein-Klomek
21. Shan et al.

خواهد شد و سبب بروز مشکلات ارتباطی پیچیده در آینده نوجوانان می‌شود (ژانگ و همکاران، ۲۰۱۹). علت تاکید بر مخرب بودن نقش تعامل والد-فرزندی ناکارآمد در بروز مشکلات رفتاری و هیجانی در دوره نوجوانی، به ویژگی‌های روان‌شناختی این دوره برمی‌گردد که آنها را در برابر رخدادهای محیطی و خانوادگی، آسیب‌پذیرتر می‌کند (اسورن و همکاران، ۲۰۲۰).

علاوه بر تعامل والد-فرزندی آسیب‌پذیر در نوجوانان دارای مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده، باید اشاره کرد که بیشتر از آنکه مشکلات این افراد ماهیتی درون فردی داشته باشند، دارای ماهیت برون فردی است که به شکل الگوهای سازش نایافته‌ای در تعارض با دیگر افراد و محیط آشکار می‌شود (وو و همکاران، ۲۰۱۸) که این الگوهای ناسازگار، با شکل‌دهی رفتارهای قانون‌شکنانه و پرخاشگرانه‌ای سبب می‌شود تا تکانشگری^۳ بیشتری نیز در آنان مشاهده شود (حمیدی و همکاران، ۱۳۹۸). این در حالی است که نتایج پژوهش سانچز و همکاران^۴ (۲۰۱۹) نشان داده است که تکانشگری و مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده نیز با هم رابطه دوسویه دارند. تکانشگری به صورت آمادگی قبلی برای واکنش سریع و بدون برنامه به محرک‌های درونی یا بیرونی بدون توجه به عواقب منفی آن واکنش‌ها برای خود یا دیگران تعریف می‌شود (مک‌کارتی و همکاران، ۲۰۲۳). تکانشگری مبادرت به عمل، عدم تمرکز بر فعالیت در دست اقدام و فقدان برنامه‌ریزی و تفکر و همچنین به عنوان پیش‌آمادگی و بخشی از یک الگوی رفتاری و نه یک اقدام منفرد تعریف شده است (هفر و ویلوگی، ۲۰۲۱). سه ویژگی اساسی تکانشگری عبارتند از: رفتار شتاب‌زده، برنامه‌ریزی نشده و بدون فکر و مستعد اشتباه که می‌تواند نقطه عطف بسیاری از اختلالات و آسیب‌های اجتماعی و روان‌شناختی باشد. چرا که رفتارهای منشعب از این ویژگی‌ها، سبب تخریب روابط اجتماعی و کاهش سازگاری اجتماعی در نوجوانان می‌شود (لوکوود و همکاران، ۲۰۲۰).

روش‌های درمانی و آموزشی مختلفی برای نوجوانان دارای مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده به کار گرفته شده است. اما توجه به یک نکته در بکارگیری روش مداخله‌ای بسیار حیاتی است. چنانکه فینچ و همکاران (۲۰۲۳) نشان داده‌اند، یکی از عوامل اصلی و زیربنایی شکل‌گیری مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده عوامل نامساعد محیط خانوادگی مانند ارتباط والد فرزندی نامطلوب، سبک‌های تربیتی والدینی ناکارآمد، منفی‌گرایی و به شکلی جامع، فرزندپروری نامطلوب است. بنابراین تمرکز بر روش‌های فرزندپروری کارآمد و جدید می‌تواند به کاهش مشکلات این فرزندان یاری رساند. این در حالی است که نتایج پژوهش رادفر، زارعی، سودانی و معلم (۱۴۰۱)؛ حسینی یزدی، مشهدی، کیمیایی و امین یزدی (۱۴۰۱)؛ جلالی، آقایی و شمسی‌پور (۱۴۰۱) و قره‌داغی و امانی (۱۴۰۱) بیانگر آن است که بکارگیری روش‌های فرزندپروری مناسب می‌تواند منجر به کاهش مشکلات رفتاری، هیجانی، روانی و اجتماعی کودکان و نوجوانان شود.

یکی از پرکاربردترین روش‌های والدمحور فرزندپروری مثبت‌گرا^۸ است (یاماoka و بارد، ۲۰۱۹) که تأثیر آن در مطالعات مختلف نشان داده شده است. چنانکه در پژوهش‌های خارجی کامینگ و همکاران (۲۰۲۲) و لی (۲۰۲۳) تأثیر والدگری مثبت را بر شایستگی رفتاری و اجتماعی و مشکلات رفتاری کودکان؛ جیانگ و همکاران (۲۰۲۱) نقش موثر والدگری مثبت بر بهزیستی روان‌شناختی نوجوانان؛ اسوندسن و همکاران (۲۰۲۰) اثربخشی والدگری مثبت را بر تاب‌آوری روانی و رفتاری کودکان؛ شان و همکاران (۲۰۱۹) اثربخشی والدگری مثبت را بر بهزیستی روان‌شناختی کودکان؛ دوموف و نایک (۲۰۱۸) تأثیر مداخلات مبتنی بر تعاملات والد-فرزند مثبت بر بروز و تداوم مشکلات رفتاری و تغذیه‌ای کودکان مورد بررسی و تأیید قرار داده‌اند. در پژوهش‌های داخلی نیز عظیمی و همکاران (۱۴۰۱) و حاج خدادادی، اعتمادی، عابدی و جزایری (۱۴۰۰) اثربخشی برنامه فرزندپروری مثبت را بر والدگری موثر و کیفیت رابطه والد-فرزندی مادران؛ کریم‌زاده و همکاران (۱۴۰۰) اثربخشی برنامه والدگری مبتنی بر روان‌شناسی مثبت‌گرا را بر خودکارآمدی، ناگویی هیجانی و بار روانی مادران کودکان با مشکلات رفتاری؛ حاتمی‌فر، زارع، شهریاری احمدی (۱۳۹۹) اثربخشی آموزش والدگری

1. Zhang et al
2. Osborn et al
3. impulsive
4. Sanchez et al.
5. McCarthy et al
6. Heffer & Willoughby
7. Lockwood et al
8. Positivist Parenting Method
9. Yamaoka & Bard
10. Cumming et al
11. Lee
12. Jiang et al
13. Svendsen et al.
14. Domoff & Niec

مثبت را بر بهبود رابطه والد-کودک؛ [فرشاد، نجارپوریان و شنبیدی \(۱۳۹۷\)](#) تاثیر آموزش والدگری مثبت را بر شادزیستی و تعارض والد-فرزند دانش‌آموزان مورد بررسی و تایید قرار داده‌اند. رویکرد فرزندپروری مثبت‌گرا به والدین مهارت‌های مدیریت مثبت را می‌آموزد تا جایگزین فرزندپروری ناکارآمد و مستبد آنها شود. این برنامه همچنین نگرش والدین را در نظر گرفته و سعی در اصلاح آنها دارد ([لی، ۲۰۲۳](#)). هدف از این برنامه افزایش دانش، مهارت، اعتماد به نفس و خودکارآمدی والدین است. ایجاد یک محیط امن، تشویق کننده و بدون خشونت برای فرزندان؛ بهبود کارایی اجتماعی، عاطفی، کلامی، هوشی و رفتاری کودکان از طریق شیوه‌های فرزندپروری مثبت‌گرا می‌باشد ([کامینگ و همکاران، ۲۰۲۲](#)). فرزندپروری مثبت‌گرا روشی است که به طور تجربی برای درمان اختلالات رفتاری در کودکان و خانواده‌ها حمایت و طراحی شده است. هدف از رویکرد فرزندپروری مثبت‌گرا، جلوگیری از سوء رفتار والدین از فرزندانشان بود. رویکرد فرزندپروری مثبت‌گرا به والدین کمک می‌کند تا روابط گرم و پاسخگو با فرزندشان ایجاد کنند و رفتارهای فرزندشان را به طور مؤثرتری مدیریت کنند ([جیانگ و همکاران، ۲۰۲۱](#)).

این در حالی است که می‌بایست به جنبه تاثیر آموزش فرزندپروری مثبت‌گرا بر جنبه زیستی تکانشگری نیز توجه شود. در این حوزه باید اشاره نمود که آموزش فرزندپروری مثبت‌گرا مدیریت رفتار کارآمد، خودکنترلی، راهبردهای افزایش رفتارهای مناسب و برنامه‌ریزی کردن را به والدین نوجوانان آموزش می‌دهد ([عظیمی و همکاران، ۱۴۰۱](#)) تا آنان با بکارگیری این مفاهیم بتوانند حتی جنبه زیستی تکانشگری فرزندان با مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده را کنترل نمایند. فرایند حاضر بدین صورت به وقوع می‌پیوندد که رفتارهای تکانشگریانه به شکل عمده به دلیل نقص در ساختار پردازشی قطعه پیشانی مغز صورت می‌گیرد که با عواملی همانند نقص در برنامه‌ریزی، مدیریت رفتار، کارکردهای اجرایی و کنترل رفتار شناخته می‌شود ([مک‌کارتی و همکاران، ۲۰۲۳](#)). حال وقتی والدین با یادگیری مدیریت رفتار کارآمد، راهبردهای افزایش رفتارهای مناسب، خودکنترلی و برنامه‌ریزی کردن، این مفاهیم را به فرزندان با مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده منتقل می‌نمایند، می‌توان انتظار داشت که به مرور عملکرد شناختی و نظارتی مربوط به رفتارهای تکانشگریانه نیز کاهش یافته و از این طریق این رویکرد آموزشی جنبه زیستی تکانشگری را نیز کنترل شود ([حمیدی و همکاران، ۱۳۹۸](#)).

در خصوص ضرورت پژوهش حاضر می‌توان گفت در هر جامعه سلامت کودکان و نوجوانان اهمیت ویژه‌ای دارد و توجه به بهداشت روانی آنان کمک می‌کند تا از نظر روانی و جسمی سالم بوده و نقش اجتماعی خود را بهتر ایفا کنند. از طرفی مطالعات انجام شده در فرهنگ‌های مختلف نشان داده است درصد قابل توجهی از کودکان و نوجوانان سنین مدرسه دچار مشکلات رفتاری-هیجانی هستند ([وانگ، فو و وانگ، ۲۰۲۱](#)). مشکلات رفتاری-هیجانی نوجوانان، اختلالات شایع و ناتوان کننده‌ای هستند که برای خانواده‌ها و نوجوانان مشکلات بسیاری را ایجاد می‌کنند. این دسته از نوجوانان، مشکلات گوناگونی دارند، فراخانی توجه کمی دارند، عزت‌نفس آنها پایین است و در ارتباط با اعضای خانواده، اطرافیان و مردم مشکل داشته و به آسانی ناکام می‌شوند ([فینچ و همکاران، ۲۰۲۳](#)). این فرایند بیانگر آن است که ارائه و بکارگیری مداخلات روان‌شناختی مناسب و کارآمد می‌تواند ضرورتی اجتناب‌ناپذیر قلمداد شود. علاوه بر پرداختن به ضرورت انجام پژوهش، بیان شکاف پژوهشی نیز خالی از لطف نیست. این فرایند را می‌توان از دو منظر مورد بررسی قرار داد. چنانکه دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده گروهی از کودکان و نوجوانان را شامل می‌شود که هنوز پژوهش‌های مداخله‌ای قابل توجهی برای این گروه از افراد بکار گرفته نشده است. علاوه بر این باید گفت که فرزندپروری مثبت‌گرا به رغم کارایی بالینی مناسب در بهبود مولفه‌های رفتاری، شناختی و اجتماعی کودکان و نوجوانان (منطبق با بررسی پیشینه پژوهشی ذکر شده) برای گروه دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده مورد استفاده بالینی قرار نگرفته است. بنابراین با توجه به موضوعات و تحقیقات بیان شده در مورد اثر بخشی فرزندپروری مثبت‌گرا در جهت کاستن مشکلات رفتاری و روانی فرزندان و از سوی دیگر با توجه به خلاء پژوهشی موجود به علت عدم وجود تحقیقات مشابه، هدف این پژوهش بررسی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده است. فرضیه‌های پژوهش بدین صورت هستند:

۱. فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده موثر است.

۲. فرزندپروری مثبت‌گرا بر تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده موثر است.

۲. روش

۱-۲. جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر کاربردی، از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه و دوره پیگیری دوماهه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دارای مشکلات رفتاری-هیجانی برون‌ساز شده بود که در دوره اول متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ در شهرستان اسلام شهر مشغول به

تحصیل بودند. جهت انتخاب حجم نمونه از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. بدین صورت که با مراجعه به ۱۵ آموزشگاه دوره اول متوسطه دخترانه و پسرانه شهرستان اسلام شهر، از مشاوران و معلمان این آموزشگاه‌ها درخواست شد، دانش‌آموزان دارای علائم پرخاشگری، نافرمانی و خشونت کلامی و جسمانی را معرفی نمایند. پس از معرفی دانش‌آموزان از طرف مشاوران و معلمان (تعداد ۹۳ دانش‌آموز)، به آنها سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان ارائه شد تا بدین وسیله از وجود مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده در نزد این دانش‌آموزان اطمینان حاصل گردد. لازم به ذکر است که با این دانش‌آموزان مصاحبه بالینی نیز بر اساس پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی^۱ صورت پذیرفت. در این مرحله تعداد ۷۶ دانش‌آموز دارای مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده تشخیص داده شدند. سپس از بین دانش‌آموزانی که با این پرسشنامه دارای مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده تشخیص داده شدند (کسب نمرات بالاتر از ۵۶: یعنی یک انحراف معیار بالاتر از میانگین)، تعداد ۴۰ دانش‌آموز را به ترتیب نمره کسب شده در سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان انتخاب و به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش و گواه جایگزین شدند (۲۰ دانش‌آموز در گروه آزمایش و ۲۰ دانش‌آموز در گروه گواه). سپس از والدین این دانش‌آموزان جهت شرکت در پژوهش دعوت به عمل آمد. در صورت انصراف هر یک از والدین، پژوهشگر والدین حائز شرایط را به پژوهش وارد کرد. پس از آن والدین دانش‌آموزان حاضر در گروه آزمایش مداخلات آموزشی مربوط به فرزندپروری مثبت‌گرا را به صورت هفته‌ای یک جلسه دریافت نمودند. این در حالی است که والدین حاضر در گروه گواه هیچگونه مداخله‌ای را در طول پژوهش دریافت نکرده و در انتظار دریافت مداخلات حاضر بودند. پس از اتمام جلسات پس‌آزمون اجرا و برای اطمینان از ثبات نتایج، مرحله پیگیری نیز دو ماه بعد اجرا شد. پس از شروع مداخله تعداد ۲ والد در گروه آزمایش و ۳ والد در گروه گواه از ادامه حضور در پژوهش انصراف دادند. بر این اساس تعداد ۳۵ والد در پژوهش باقی ماندند (۱۸ نفر در گروه آزمایش و ۱۷ نفر در گروه گواه). ملاک‌های ورود به پژوهش شامل کسب نمره ۵۶ و بالاتر در سوالات مربوط به مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده در سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان، داشتن سن ۱۶-۱۳ سال (حضور در پایه تحصیلی هفتم، هشتم و نهم)، رضایت نوجوان و والد جهت شرکت فرزند خود در پژوهش و نداشتن بیماری جسمی و روان‌شناختی حاد و مزمن دیگر (با توجه به پرونده سلامت و مشاوره‌های آنان) بود. همچنین ملاک‌های خروج از پژوهش شامل داشتن بیش از سه جلسه غیبت، عدم همکاری و انجام ندادن تکالیف مشخص شده در کلاس، عدم تمایل به ادامه حضور در فرایند انجام پژوهش و دریافت مداخله روان‌شناختی همزمان بود.

۲-۲. ابزارهای سنجش

۲-۲-۱. سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان^۲ (CABI): سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان توسط آخنباخ و رسکورلا^۳ (۲۰۰۱)؛ به نقل از گلپایگانی و همکاران، ۱۳۹۷) برای سنجش مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان و نوجوانان تهیه شده است. سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان دارای ۱۱۲ ماده است که ۶۱ ماده آن مربوط به اختلال رفتاری-هیجانی درونی‌سازی شده و ۶۱ ماده آن مربوط به اختلال رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده است. پاسخدهی بر اساس طیف لیکرت انجام می‌شود: شامل سه گزینه نادرست است (نمره صفر)، گاهی درست است (نمره یک) و غالباً درست است (نمره دو). دامنه نمرات اختلال رفتاری-هیجانی از صفر تا ۲۲۴ است. این در حالی است که برای هر کدام از دو زیرمقیاس اختلال رفتاری-هیجانی درونی‌سازی شده و اختلال رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده بین صفر تا ۱۱۲ است که کسب نمرات بالاتر از ۵۶ نشان دهنده وجود هر کدام از این دو اختلال رفتاری-هیجانی است (ناکامورا و همکاران، ۲۰۰۹).^۴ گلاسر^۵ (۲۰۱۱)؛ به نقل از گلپایگانی و همکاران، ۱۳۹۷) در نتایج پژوهش خود اعتبار بازآزمایی^۶ و همسانی درونی^۷ را برای این مقیاس به ترتیب ۰/۹۴ و ۰/۹۷، مشکلات برونی‌سازی شده ۰/۹۲ و ۰/۹۴ و مشکلات درونی‌سازی شده ۰/۹۱ و ۰/۹۰ گزارش کرده است. همچنین در پژوهش ناکامورا و همکاران (۲۰۰۹) ضریب آلفای کرونباخ سیاهه رفتاری کودکان ۰/۸۱ گزارش شده است. در پژوهش گلپایگانی و همکاران (۱۳۹۷) نیز میزان پایایی سیاهه رفتاری کودکان، مشکلات برونی‌سازی شده و مشکلات درونی‌سازی شده با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۹۲ و ۰/۹۰ به دست آمد. در پژوهش حاضر میزان پایایی سیاهه رفتاری کودکان و نوجوانان، در بعد مشکلات برونی‌سازی شده ۰/۸۸ به دست آمد.

1. Diagnostic and statistical manual of mental disorders fifth revised edition (DSM- V)
2. Children and Adolescents Behavioral Inventory (CABI)
3. Achenbach, T. M. & Rescorla, L.A
4. Nakamura et al
5. Glosser, R
6. Retest validity
7. Internal similarity

۲-۲-۲. پرسشنامه تکانشگری^۱ (BIS): پرسشنامه تکانشگری توسط بارت و همکاران^۲ (۱۹۹۷) ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۳۰ پرسش است که سه عامل تکانشگری شناختی^۳، تکانشگری حرکتی^۴ و بی-برنامگی^۵ را مورد ارزیابی قرار می‌دهد، پرسش‌ها به صورت چهار گزینه‌ای (از به ندرت: نمره ۱ تا همیشه: نمره ۴) تدوین شده‌اند و پایین‌ترین و بالاترین نمره به ترتیب ۳۰ و ۱۲۰ است. کسب نمرات بالاتر نشان دهنده تکانشگری بیشتر فرد است. مطالعه بارت و همکاران (۱۹۹۷) نشان داده که پرسشنامه تکانشگری همبستگی بالایی با پرسشنامه تکانشگری آیزنگ^۶ (۱۹۹۵) دارد، به ترتیبی که ساختار پرسش‌های هر دو نشان دهنده ابعادی از تصمیم‌گیری شتاب زده و نداشتن دوراندیشی است (بارت و همکاران، ۱۹۹۷). پایایی این پرسشنامه روی یک گروه دارای آسیب بالینی و سالم مناسب و زیر مقیاس‌های آن از همبستگی قابل قبولی برخوردار بوده‌اند (بارت و همکاران، ۱۹۹۷). در پژوهش جلالی دهکردی و آقابابایی (۱۳۹۱) نیز پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۳ بود و روایی آن با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی^۷ نشان دهنده همان ۳ عامل با بار عاملی مناسب (بین ۰/۲۸ تا ۰/۴۱) بود. بارت و همکاران (۲۰۰۴) پایایی درونی^۸ برای نمره کل آن از ۰/۷۶ تا ۰/۸۳ را گزارش کردند. نادری و حق شناس (۱۳۸۸) در پژوهشی برای نخستین بار در ایران به اعتباریابی "پرسشنامه تکانشگری بارت" با محاسبه همبستگی آن با مقیاس هیجان‌خواهی ذاکرمن^۹ (۱۹۷۸) در جامعه دانشجویی پرداختند. ضریب همبستگی (P < ۰/۰۰۵ و r = ۰/۲۸) و ضرایب پایایی آن به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۲ و به روش تنصیف ۰/۶۰ بدست آمد (نادری و حق شناس، ۱۳۸۸). میزان پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۵ محاسبه شد.

۲-۲-۳. پرسشنامه تعامل والد-فرزندی^{۱۰} (PCRQ): به منظور سنجش تعامل والد-فرزندی از پرسشنامه ۲۴ سوالی رابطه والد-فرزندی استفاده شد. این پرسشنامه توسط فاین، مورلند و شوبل^{۱۱} (۱۹۸۳) تدوین شده است. امتیازدهی این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت از یک تا هفت (هرگز برای همیشه) رتبه بندی شده است. سوالات ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴ به صورت معکوس مشخص شده‌اند. این پرسشنامه برای هر یک از مولفه‌های ذکر شده نمره‌های جداگانه می‌دهد و از بین آنها می‌توان نمره کل رابطه والد و فرزند را محاسبه کرد. حداقل نمره در این پرسشنامه ۲۴ و بالاترین نمره ۱۶۸ است. نمره کمتر از ۹۶ نشان دهنده کیفیت پایین تعامل والد و نوجوان است. در پژوهش فاین، مورلند و شوبل (۱۹۸۳) برای تعیین روایی این پرسشنامه از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. نتایج تجزیه و تحلیل عوامل تأییدی نشان داد که بین آزمودنی‌ها رابطه بالا و خوبی وجود دارد. پایایی این پرسشنامه در تحقیق براتفورد و باربر^{۱۲} (۲۰۰۸) با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ بود. در مطالعه شهینی بیلاق، عزیزمهر و مکتبی (۱۳۹۳) که در ایران انجام شد، ضرایب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بود. همچنین ضرایب هنجاری در تحلیل عاملی تأییدی خرده مقیاس‌های هیجان مثبت، اعتماد، احترام، خشم و شباهت بین ۰/۶۷ تا ۰/۷۸ متغیر بود. در این تحقیق ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شد.

۲-۳. روند اجرای مداخله آموزشی

پس از اخذ مجوزهای لازم از طرف آموزش و پرورش شهرستان اسلام‌شهر و انجام فرایند نمونه‌گیری (مطابق با آنچه ذکر گردید)، دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده انتخاب شده (۴۰ دانش‌آموز) به شیوه تصادفی در گروه‌های آزمایش و گواه جایگزین شدند (۲۰ دانش‌آموز در گروه آزمایش و ۲۰ دانش‌آموز در گروه گواه). سپس والدین دانش‌آموزان حاضر در گروه آزمایش مداخله آموزشی مربوط به فرزندپروری مثبت‌گرا را ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای، به صورت هفته‌ای یک جلسه دریافت نمودند. این در حالی است که والدین نوجوانان حاضر در گروه گواه هیچگونه مداخله‌ای را در طول پژوهش دریافت نکردند. پس از اتمام جلسات پس‌آزمون اجرا و برای اطمینان از ثبات نتایج، مرحله پیگیری نیز دو ماه بعد اجرا شد. پس از شروع مداخله تعداد ۲ والد در گروه آزمایش و ۳ والد در گروه گواه از ادامه حضور در پژوهش انصراف دادند. بر این اساس تعداد ۳۵ والد در پژوهش باقی ماندند (۱۸ نفر در گروه آزمایش و ۱۷ نفر در گروه گواه). جهت ایجاد انگیزه برای والدین و دانش‌آموزان برای شرکت در پژوهش حاضر، قبل از شروع مداخله،

1. Barrat Impulsiveness Scale (BIQ)
2. Barratt et al
3. cognitive impulsivity
4. motor impulsivity
5. lack of programming
6. Eyseng Impulsivity Questionnaire
7. Confirmatory factor analysis
8. Internal reliability
9. Zuckerman Sensation Seeking Scale
10. Parent-Child Relationship Questionnaire (PCRQ)
11. Fine, Moreland & Schwebel
12. Bradford, Barber

جوانب درمانی و آموزشی مداخله برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد. این در حالی است که تمام فرایندهای اجرایی مداخله نیز به شکل رایگان برای آنها ارائه داده شد. لازم به ذکر است پروتکل فرزندپروری مثبت‌گرا برگرفته از پروتکل **شان و همکاران (۲۰۱۹)** بود که در پژوهش **عظیمی و همکاران (۱۴۰۱)** مورد استفاده و روایی محتوایی آن مورد تایید قرار گرفته است.

جدول ۱: خلاصه جلسات آموزش روش فرزندپروری مثبت‌گرا (عظیمی و همکاران، ۱۴۰۱)

جلسه	هدف	محتوا
جلسه اول	آموزش والدگری مثبت گروهی	آشنا شدن با برنامه، بحث و گفتگو در خصوص روابط والد- فرزند و دلیل مشکلات رفتاری، تشویق و ترغیب والدین به مشاهده و پیگیری رفتار فرزندان خود و مشخص نمودن اهدافی به منظور تغییر رفتار آنها.
جلسه دوم	ارتقای رشد فرزند	آموزش راهبردهای داشتن ارتباط مثبت با فرزندان از جمله صحبت کردن، ابراز احساسات و اختصاص زمان به فرزند به منظور ابراز وجود، تمرین و ایفای نقش والدین در گروه‌های کوچک.
جلسه سوم	ارتقای رشد فرزند	آموزش راهبردهایی همچون آموزش اتفافی، روش پرسیدن و گفتن و انجام دادن به منظور یاددهی رفتارها و مهارت‌های جدید به فرزندان.
جلسه چهارم	مدیریت رفتار کارآمد	بحث و گفتگو در خصوص انواع تقویت‌کننده‌ها، آشنایی با اصول و نحوه استفاده از آنها، تمرین استفاده از تقویت‌کننده‌های رفتارهای مثبت فرزندان در جلسه.
جلسه پنجم	مدیریت رفتار کارآمد	آموزش راهبردهای افزایش رفتارهای مناسب همچون تحسین کلامی و غیرکلامی و اقتصاد ژتونی، مهیا نمودن فعالیت‌های لذت‌بخش و جذاب و بازخورد فوری و عینی.
جلسه ششم	مدیریت رفتار ناکارآمد	بحث در مورد رویکردهای گوناگون تنبیه مثبت و منفی، آشنایی با اصول و نحوه استفاده از آنها؛ بحث با والدین در خصوص عواقب منفی تنبیه و به کارگیری موثر از آن، آموزش راهبردهایی مانند وضع قانون، بحث مستقیم، دستور دادن مستقیم و روشن و نادیده گرفتن.
جلسه هفتم	مدیریت رفتار	آموزش راهبردهایی برای جایگزینی تنبیه به شکل پیشرفته مانند شناسایی پیامدهای منطقی؛ ارائه تلفیقی از راهبردهای معرفی شده، آموزش برنامه‌های کاربردی مانند برنامه روزانه پیروی، برنامه اصلاح رفتار و نمودار رفتاری.
جلسه هشتم	از پیش برنامه‌ریزی کردن	آموزش والدین به منظور شناسایی موقعیت‌های پرخطر، بکارگیری راهبردهای معرفی شده در قالب روش‌های برنامه‌ریزی شده و ارائه رهنمودهایی به والدین برای بقا و دوام خانواده.
جلسه نهم	شکل‌دهی رفتار سازگارانه	بررسی آموزش‌های مربوط به جلسه قبل و دادن بازخورد، آموزش استراتژی‌هایی مانند آموزش اتفافی، روش پرسش و سوال به والدین برای شکل‌دهی به رفتارهای مطلوب و جدید در فرزندان.
جلسه دهم	چگونگی حفظ تغییرات مثبت	در این جلسه در مورد تغییرات مثبتی که از زمان آغاز برنامه آموزش روش فرزندپروری مثبت‌گرا ایجاد شده بود تبادل نظر خواهد شد و در مورد موانع نگهداری تغییر و چگونگی حفظ تغییرات مثبت به والدین آموزش داده خواهد شد. اختتام جلسات.

۴-۲. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

در این تحقیق برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو سطح آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در سطح آمار توصیفی، میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از آزمون شاپیرو ویلک^۱ برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها (حد بهینه بیشتر از ۰/۰۵)، آزمون لوین^۲ برای بررسی برابری

1. Shapiro-Wilk test
2. Levine test

واریانس‌ها (بهینه) برای بررسی فرضیه‌های داده‌های تحقیق از آنالیز موچلی^۱ (حد بهینه بیشتر از ۰/۰۵) و برای آزمون فرضیه‌ها از تحلیل واریانس آمیخته^۲ و آزمون تعقیبی بونفرونی^۳ استفاده شد. نتایج آماری با بهره‌گیری از نرم افزار آماری SPSS-23 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

۳. یافته‌ها

۳-۱. توصیف جمعیت شناختی

یافته‌های حاصل از داده‌های دموگرافیک نشان داد که نوجوانان حاضر در پژوهش دارای دامنه سنی ۱۳ تا ۱۶ سال بودند که در گروه آزمایش میانگین و انحراف استاندارد سن دانش‌آموزان $14/54 \pm 1/38$ و در گروه گواه $14/83 \pm 1/26$ سال بود. همچنین در گروه آزمایش تعداد ۱۱ دانش‌آموز پسر (معادل ۶۶/۶۷ درصد) و ۶ دانش‌آموز دختر (معادل ۳۳/۳۳ درصد) بودند. در گروه گواه نیز تعداد ۱۲ دانش‌آموز پسر (معادل ۶۴/۷۰ درصد) و ۶ دانش‌آموز دختر (معادل ۳۵/۳۰ درصد) بودند.

۳-۲. شاخص‌های توصیفی

میانگین و انحراف استاندارد تعامل والد- فرزند و تکانشگری در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری به تفکیک دو گروه آزمایش و گواه، در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: میانگین و انحراف استاندارد تعامل والد- فرزند و تکانشگری در دو گروه آزمایش و گواه

گروه‌ها	مرحله پیش‌آزمون	مرحله پس‌آزمون		مرحله پیگیری	
		انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین
تعامل والد- فرزند	گروه آزمایش	۱۸/۰۲	۹۷/۹۴	۱۹/۷۷	۹۶/۵۵
	گروه گواه	۱۵/۱۴	۸۴/۹۴	۱۵/۸۴	۸۴/۵۲
تکانشگری	گروه آزمایش	۱۲/۹۸	۶۴/۸۸	۱۱/۹۵	۶۵/۸۳
	گروه گواه	۱۱/۱۱	۷۶/۵۲	۱۱/۳۷	۷۷/۴۱

نتایج جدول توصیفی در جدول شماره ۲ حاکی از آن است که میزان تعامل والد- فرزند نوجوانانی که والدین آنان در گروه آزمایش حضور داشته و روش فرزندپروری مثبت‌گرا را دریافت نموده‌اند، نسبت به گروه گواه افزایش و میزان تکانشگری آنان کاهش یافته است که در ادامه، معناداری آن با استفاده از آمار استنباطی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۳-۳. بررسی پیش‌فرض‌های آزمون پارامتریک

قبل از ارائه نتایج تحلیل واریانس آمیخته، پیش‌فرض‌های آزمون‌های پارامتریک مورد سنجش قرار گرفت. بر همین اساس نتایج آزمون شاپیرو ویلک بیانگر آن بود که پیش‌فرض نرمال بودن توزیع نمونه‌ای داده‌ها در متغیرهای تعامل والد- فرزند ($F=0/11$; $P=0/20$) و تکانشگری ($F=0/13$; $P=0/20$) برقرار است. همچنین پیش‌فرض همگنی واریانس نیز توسط آزمون لوین مورد سنجش قرار گرفت که نتایج آن معنادار نبود که این یافته نشان می‌داد پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها در دو متغیر تعامل والد- فرزند ($F=0/13$; $P=0/70$) و تکانشگری ($F=0/44$; $P=0/38$) رعایت شده است. این در حالی بود که نتایج آزمون موچلی بیانگر آن بود که پیش‌فرض کرویت داده‌ها در متغیرهای تعامل والد- فرزند ($Mauchly's W=0/93$; $P=0/51$) و تکانشگری ($Mauchly's W=0/95$; $P=0/69$) رعایت شده است.

1. Mauchly's Test
2. Mixed variance analysis
3. Bonferroni follow-up test

۳-۴. آزمون فرضیه‌ها

جدول ۳: تحلیل واریانس آمیخته جهت بررسی تاثیرات درون و بین گروهی برای متغیرهای تعامل والد- فرزند و تکانشگری

متغیر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار f	مقدار p	اندازه اثر	توان آزمون
زمان	۵۴۷/۴۱	۲	۲۷۳/۷۰	۴۳/۸۹	۰/۰۰۰۱	۰/۵۷	۱
تعامل والد- فرزند							
عضویت گروهی	۲۲۷۰/۹۵	۱	۲۲۷۰/۹۵	۲۶/۴۴	۰/۰۰۰۱	۰/۴۴	۱
تعامل زمان و گروه	۷۱۴/۳۱	۲	۳۵۷/۱۵	۵۷/۲۷	۰/۰۰۰۱	۰/۶۳	۱
خطا	۴۱۱/۵۵	۶۶	۶/۲۳				
تکانشگری							
زمان	۳۱۴/۳۴	۲	۱۵۷/۱۷	۴۴/۸۹	۰/۰۰۰۱	۰/۵۸	۱
عضویت گروهی	۲۱۴۶/۱۷	۱	۲۱۴۶/۱۷	۳۰/۳۲	۰/۰۰۰۱	۰/۴۷	۱
تعامل زمان و گروه	۴۹۷/۳۱	۲	۲۴۸/۶۵	۷۱/۰۲	۰/۰۰۰۱	۰/۶۸	۱
خطا	۲۳۱/۰۶	۶۶	۳/۵۰				

نتایج حاصل از تحلیل واریانس آمیخته که در جدول شماره ۳ ارائه شده است، بیانگر آن بود که بر اساس ضرایب F به دست آمده، عامل مداخله‌گر زمان یا مراحل ارزیابی (پیش‌آزمون - پس‌آزمون و پیگیری) توانسته اثر معناداری بر نمرات تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برون‌ساز شده داشته و به ترتیب ۵۷ و ۵۸ درصد از تفاوت در واریانس‌های نمرات تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برون‌ساز شده را تبیین می‌کند. علاوه بر این، عامل عضویت گروهی (آموزش فرزندپروری مثبت‌گرا) یا نوع درمان دریافتی هم بر تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برون‌ساز شده تاثیر معنادار داشته و به ترتیب ۴۴ و ۴۷ درصد از تفاوت در نمرات تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برون‌ساز شده را تبیین می‌کند. از طرفی نتایج نشان داد که نوع درمان دریافتی (آموزش فرزندپروری مثبت‌گرا) در مراحل مختلف ارزیابی هم بر تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برون‌ساز شده تاثیر معنادار داشته و به ترتیب ۶۳ و ۶۸ درصد از تفاوت در نمرات تعامل والد- فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری- هیجانی برون‌ساز شده را تبیین می‌کند. جهت بررسی کفایت حجم نمونه نیز توان آماری ۱۰۰ درصدی نشانگر آن بود که دقت آماری و کافی بودن حجم نمونه در این پژوهش و نتایج وجود دارد. در ادامه تحلیل استنباطی، جدول ۴ نشان دهنده تفاوت زوجی نمرات متغیرهای وابسته بر اساس مرحله ارزیابی (پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری) با بهره‌گیری از آزمون تعقیبی بونفرنی است.

جدول ۴: تفاوت زوجی نمرات متغیرهای وابسته بر اساس مرحله ارزیابی (پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری) با بهره‌گیری از آزمون تعقیبی بونفرنی

متغیر	مرحله مبنا (میانگین)	مرحله مورد مقایسه (میانگین)	تفاوت میانگین ها	خطای انحراف معیار	معناداری
تعامل والد- فرزند	پیش‌آزمون	پس‌آزمون	-۵/۰۶	۰/۷۷	۰/۰۰۰۱
	پیش‌آزمون	پیگیری	-۴/۶۰	۰/۶۶	۰/۰۰۰۱
	پس‌آزمون	پیش‌آزمون	۵/۰۶	۰/۷۷	۰/۰۰۰۱
	پس‌آزمون	پیگیری	۰/۴۶	۰/۱۸	۰/۱۱
تکانشگری	پیش‌آزمون	پس‌آزمون	۳/۸۶	۰/۵۴	۰/۰۰۰۱

متغیر	مرحله مبنا (میانگین)	مرحله مورد مقایسه (میانگین)	تفاوت میانگین ها	خطای انحراف معیار	معناداری
		پیگیری	۳/۴۴	۰/۵۲	۰/۰۰۰۱
		پیش‌آزمون	-۳/۸۶	۰/۵۴	۰/۰۰۰۱
	پس‌آزمون	پیگیری	-۰/۴۱	۰/۱۹	۰/۱۳

نتایج حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی در جدول ۴ حاکی از آن است که نمرات متغیرهای وابسته پژوهش (تعامل والد- فرزند و تکانشگری) در مرحله پس‌آزمون و پیگیری در مقایسه با ابتدای پژوهش (مرحله پیش‌آزمون) تفاوت دارد. بدان معنا که مداخله به کار گرفته شده در این پژوهش (فرزندپروری مثبت‌گرا) میانگین نمرات متغیرهای وابسته پژوهش (تعامل والد- فرزند و تکانشگری) را در دو مرحله پس از مداخله (پس‌آزمون و پیگیری) نسبت به مرحله پیش‌آزمون ارتقا معنادار داده است. اما این تغییرات در مقایسه مراحل پس‌آزمون با پیگیری وجود ندارد. چرا که اثر مداخله توانسته ماندگار باشد.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده انجام شد. نتایج نشان داد که فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده تأثیر معنادار داشته و توانسته تعامل والد-فرزند دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده را بهبود و تکانشگری آنان را کاهش دهد. اولین یافته مطالعه حاضر مبنی بر اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده با نتایج پژوهش رادفر و همکاران (۱۴۰۱) مبنی بر اثربخشی بسته آموزشی فرزندپروری بر کاهش مشکلات پرخاشگری و قانون شکنی نوجوانان؛ با یافته حسینی یزدی و همکاران (۱۴۰۱) مبنی بر اثربخشی برنامه آموزشی فرزندپروری ذهن‌آگاهانه همراه با آموزش مدیریت والدین بر کاهش مشکلات رفتاری برونی‌سازی شده و درونی‌سازی شده کودکان؛ با گزارش جلالی، آقایی و شمسی‌پور (۱۴۰۱) مبنی بر اثربخشی آموزش فرزندپروری مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کاهش علائم اختلال نافرمانی مقابله‌ای کودکان؛ با نتایج قره‌داغی و امانی (۱۴۰۱) مبنی بر اثربخشی آموزش مهارت فرزندپروری مثبت بر کیفیت رابطه مادر- فرزند و طلاق؛ با یافته کامینگ و همکاران (۲۰۲۲) و لی (۲۰۲۳) مبنی بر تأثیر والدگری مثبت بر شایستگی رفتاری و اجتماعی و مشکلات رفتاری کودکان؛ و با نتایج شان و همکاران (۲۰۱۹) مبنی بر اثربخشی والدگری مثبت بر بهزیستی روان‌شناختی کودکان همسو بود.

در توضیح احتمالی یافته‌های حاضر در مورد اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده، باید گفت در برنامه فرزندپروری مثبت‌گرا، والدین مهارت‌هایی برای ایجاد روابط امن و در جهت رشد فرزندان فرا می‌گیرند (دوموف و نایک، ۲۰۱۸). فرزندپروری مثبت‌گرا به وسیله تشویق تعاملات مثبت والد- فرزند و آموزش والدین به اینکه چطور باثبات باشند و تکنیک‌های انضباطی غیرخشونت‌آمیز را به کار گیرند، کمک می‌کند تا چرخه ایجاد و تقویت رفتارهای منفی شکسته شده و از این طریق رفتارهای آسیب‌رسان دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده کاهش یافته و از این طریق کیفیت تعامل نوجوانان با والدین نیز ترمیم و بهبود می‌یابد. این در حالی است که رفتارهای تکانشی این فرزندان، بر تعامل آنان با والدینشان و نیز شیوه پاسخدهی والدین تأثیر می‌گذارد. والدین این فرزندان نیز کمتر به آنها پاسخ می‌دهند، منفی‌گرا ترند و کمتر راهنمایی و هدایت می‌کنند و فرزندان را کمتر تشویق می‌کنند. والدین این فرزندان عموماً نسبت به درخواست‌های فرزندان خود هیجانی‌اند. تمام این فرایندها، مواردی هستند که در روش فرزندپروری مثبت‌گرا مورد مداخله قرار می‌گیرد. چنانکه در این برنامه دو دسته از مهارت‌ها در دو مرحله متوالی درمان مورد توجه قرار می‌گیرد. در مرحله تعامل والدمحور، والدین برای کاهش رفتارهای تکانشی و آسیب‌رسان فرزندان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده، مهارت‌های لازم را فرا می‌گیرند. در روش فرزندپروری مثبت‌گرا عمده‌تأهداف هم‌چون بهبود کیفیت روابط والد- فرزند، کاهش مشکلات و مسائل رفتاری و افزایش رفتارهای اجتماعی، افزایش مهارت‌های والدینی شامل انضباط مثبت، کاهش استرس والدینی و بهبود عملکرد شناختی فرزند دنبال می‌شود (کامینگ و همکاران، ۲۰۲۲). هم‌چنین در روند این نوع فرزندپروری والدین یاد می‌گیرند تا شیوه‌های سازنده‌ای برای کنار آمدن با احساساتی هم‌چون ناکامی را شکل داده و تقویت کنند. آموزش روش فرزندپروری مثبت‌گرا باعث می‌شود والدین رفتارهای فرزندان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده را به شیوه مؤثرتری مدیریت کنند و از این طریق رفتارهای مطلوب آنان افزایش یافته و در نتیجه این فرایند، کیفیت تعامل والد- فرزند را افزایش می‌یابد. در تبیینی دیگر می‌توان گفت روش فرزندپروری مثبت‌گرا با تأکید بر آموزش روابط بین

فردی مؤثر به عنوان یک مؤلفه سلامت روانی موجب افزایش توانایی برقراری روابط مثبت با فرزند در والدین می‌شود تا به عنوان افرادی باشند که احساسات مبتنی بر همدلی و عاطفه نسبت به فرزند خود نشان دهند و همچنین قادر به برقراری روابط عمیق‌تر با فرزند خود باشند (قره‌داغی و امانی، ۱۴۰۱). بهبود روابط والد-فرزند در ابعاد پذیرش متقابل و مدیریت تعارض‌های بین والدین و فرزندان انجام می‌شود. در این برنامه والدین در مورد نحوه برآورده کردن درخواست‌های فرزند، آموزش می‌بینند. چنین فرایندی باعث می‌شود فرزندان احساس کنند از سوی والدین مورد پذیرش قرار گرفته‌اند و در عین حال، درباره درخواست‌هایشان نیز با تعارض مواجه نشوند. چنین روندی رابطه عاطفی بین والدین و فرزندان را تعمیق بخشیده و سبب می‌شود کیفیت تعامل والد-فرزند آنان نیز بهبود یابد. در تبیینی تکمیلی باید گفت روش فرزندپروری مثبت‌گرا باعث می‌شود تا پدر و مادر اصول تربیتی و ارتباطی هماهنگی را در برخورد با فرزند خود بکار گیرند. هر چه هماهنگی بین والدین در توجه کردن، ستایش کردن در مقابل رفتارهای مطلوب، مجازات رفتارهای نامطلوب، نبود مشاجره در ارتباط، نحوه برقراری ارتباط با فرزند، مشارکت مداوم پدر و مادر، ایجاد محیطی صمیمی و وقت گذاشتن بیشتر باشد می‌توان انتظار داشت که تعامل والد-فرزند بهبود یابد (قره‌داغی و امانی، ۱۴۰۱). یکی دیگر از دلایلی که می‌توان در توجیه این مسئله مطرح کرد این است که در طی جلسات روش‌های کنترل و مدیریت فرزند به والدین آموزش داده شد و از این طریق درگیری بین والدین و فرزند کاهش یافت که این خود باعث افزایش روابط مثبت در رابطه بین والدین و فرزند می‌گردد.

یافته دوم مبنی بر اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده، با نتایج پژوهش عظیمی و همکاران (۱۴۰۱) و حاج خدادادی و همکاران (۱۴۰۰) مبنی بر اثربخشی برنامه فرزندپروری مثبت بر والدگری موثر و کیفیت رابطه والد-فرزند مادران؛ با یافته کریم‌زاده و همکاران (۱۴۰۰) مبنی بر اثربخشی برنامه والدگری مبتنی بر روان‌شناسی مثبت‌گرا بر خودکارآمدی، ناگویی هیجانی و بار روانی مادران کودکان با مشکلات رفتاری؛ با گزارش حاتمی‌فر و همکاران (۱۳۹۹) مبنی بر اثربخشی آموزش والدگری مثبت بر بهبود رابطه والد-کودک؛ با نتایج فرشاد، نجارپوریان و شنیدی (۱۳۹۷) مبنی بر تاثیر آموزش والدگری مثبت بر شادزیستی و تعارض والد-فرزند دانش‌آموزان؛ با یافته جیانگ و همکاران (۲۰۲۱) مبنی بر نقش موثر والدگری مثبت بر بهزیستی روان‌شناختی نوجوانان؛ با گزارش اسوندسن، گریفین و فورکی (۲۰۲۰) مبنی بر اثربخشی والدگری مثبت بر تاب‌آوری روانی و رفتاری کودکان؛ و با یافته دوموف و نایک (۲۰۱۸) مبنی بر تاثیر مداخلات مبتنی بر تعاملات والد-فرزند مثبت بر بروز و تداوم مشکلات رفتاری و تغذیه‌ای کودکان همسو بود.

در توضیح احتمالی یافته دوم مطالعه، می‌توان بیان کرد مشکلات رفتاری فرزندان همانند مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده تأثیر مستقیمی بر رابطه والدین و فرزندان می‌نهد. همچنین تحقیقات حاکی از این است که خانواده فرزندان دارای مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده نسبت به خانواده‌های فرزندان بهنجار از عملکرد مخرب‌تری برخوردارند (وانگ، فو و وانگ، ۲۰۲۱). همچنین باید اشاره کرد که رفتارهای منفی والدین (مانند فریاد زدن، تهدید کردن)، رفتارهای منفی فرزند (مانند بی‌مسئولیتی و نافرمانی) را تقویت می‌کند که این مسأله رفتارهای والدین را بدتر کرده و ممکن است منجر به خشونت و رفتارهای تکانشی بیشتر فرزندان شود. با علم به چنین فرایندی آموزش روش فرزندپروری مثبت‌گرا با تقویت رابطه مثبت والدین با فرزند، و آموزش والدین به اینکه با ثبات باشند و تکنیک‌های غیرخشونت‌آمیز را به کار برند، این چرخه معیوب را می‌شکند. در برنامه فرزندپروری مثبت‌گرا، والدین با بکارگیری شیوه‌های فرزندپروری بهنجار و اصلاح ساختار تعامل والد با فرزند، مهارت‌هایی برای ایجاد روابط امن و در جهت رشد فرزندشان فرا می‌گیرند و به این ترتیب رفتارهای سازگارانه را در فرزند ایجاد و افزایش داده و رفتارهای منفی و تکانشگرانه را در آنان کاهش می‌دهند. همچنین در این برنامه والدین یاد می‌گیرند به فرزندشان نزدیک شوند، سبک‌های والدینی مؤثرتری که منطبق با نیازهای فرزندشان است به کار برند و به رفتارهای سازگارانه فرزند توجه کرده و رفتارهای ناسازگارانه وی را نادیده بگیرند (جیانگ و همکاران، ۲۰۲۱). این چرخه نیز باعث کاهش رفتارهای مخرب و تکانشی فرزندان می‌شود. علاوه بر این آموزش روش فرزندپروری مثبت‌گرا به والدین می‌آموزد تا با اصول تغییر رفتار و علائم مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده آشنا شده و عواملی که سبب تقویت یا کاهش این رفتارها می‌شوند، را بشناسند. همچنین این برنامه والدین را با ماهیت چرخه‌ای تعاملات منفی والد فرزند، رفتارهای والدینی که باعث حفظ و نگهداری اختلالات رفتاری در فرزندان می‌شوند، آشنا می‌سازد. مجموع این شرایط باعث می‌شود که کیفیت تعاملی والدین با فرزندان خود افزایش یافته و این امر بهبود رفتارهای سازگارانه را در فرزندان در پی داشته و منجر به کاهش تکانشگری فرزندان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده می‌شود. در تبیینی دیگر می‌توان بیان نمود در روش فرزندپروری مثبت‌گرا به والدین راهکارهای ویژه ای برای تغییر رفتار، مدیریت فرزند در موقعیت‌های خانه و اجتماع آموزش داده می‌شود. این راهکارها جایگزین‌هایی برای روش‌های تربیتی غیرمؤثر و زورگویانه از قبیل فریاد کشیدن، تهدید، تنبیه بدنی بوده و شامل اصول بحث با فرزندان، تأیید کردن، آرامش، دستورالعمل‌های متناسب با سن و متناسب با درخواست فرزند، استفاده از زمان سکوت، محروم کردن موقت و بی‌توجهی است (حاتمی‌فر و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین روش فرزندپروری مثبت‌گرا به والدین یاری می‌رساند تا با بکارگیری روش‌های فرزندپروری مناسب و بهنجار و با پرهیز از روش‌های غیرمنطقی و مخرب همانند فریاد کشیدن، تهدید و تنبیه بدنی که خود زمینه‌ساز مشکلات رفتاری و هیجانی همانند تکانشگری هستند، زمینه‌ای را فراهم نمایند که در آن فرزندان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده احساس تعلق روانی و آرامش هیجانی و رفتاری بیشتری را تجربه نموده

و از این طریق میزان تکانشگری آنان نیز کاهش یابد، چرا که فرزندپروری بهنجار همانند فرزندپروری مثبت‌گرا زمینه را برای بروز مشکلات رفتاری همانند تکانشگری از بین می‌برد. در تبیین تکمیلی باید گفت برنامه آموزش والدین با روش فرزندپروری مثبت‌گرا باعث سازگاری رفتاری-هیجانی در فرزندان می‌شود (وانگ، فو و وانگ، ۲۰۲۱). برنامه فرزندپروری مثبت‌گرا به دلیل آموزش مهارت‌های رفتاری همچون آگاهی والدین از نشانه‌ها، علل و روش‌های درمان مشکلات، جریمه هنگام مشاهده رفتار نامناسب، تقویت هنگام مشاهده رفتار مناسب و همچنین با اعمال قوانین برای فرزندان و نحوه اجرای دستورات لازم باعث کاهش مشکلات رفتاری در فرزندان شده است (کریمزاده و همکاران، ۱۴۰۰). بدین صورت می‌توان انتظار داشت والدین با ثبات رفتاری و همچنین بکارگیری قوانین روشن و قابل اجرا برای فرزند با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده سبب می‌شوند تا این فرزندان بتوانند از رفتار مناسب خود تقویت دریافت نموده و برای پرهیز از جریمه، از میزان رفتارهای مخرب و تکانشگریانه خود بکاهند.

دامنه محدود پژوهش به دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده شهرستان اسلام‌شهر، عدم کنترل متغیرهای محیطی، خانوادگی و اجتماعی مؤثر بر تعامل والد-فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده و عدم استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی از محدودیت‌های پژوهش حاضر بود. پیشنهاد می‌شود برای افزایش قدرت تعمیم‌پذیری، در سطح پژوهشی، این پژوهش در شهرها و مناطق و جوامع با فرهنگ‌های مختلف، دانش‌آموزان مقاطع دیگر، سایر اختلالات روان‌شناختی مانند دانش‌آموزان مبتلا به اختلال بدتنظیمی هیجانی، اختلال رفتار درونی‌سازی شده و مهار عوامل ذکر شده اجرا گردد. با توجه به اثربخشی فرزندپروری مثبت‌گرا بر تعامل والد-فرزند و تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده، پیشنهاد می‌شود در سطح عملی فرزندپروری مثبت‌گرا با تهیه برشور و کتابچه‌های علمی به مشاوران، کارشناسان مراکز مشاوره ارائه شود تا با استفاده از محتوای این مداخله در جهت ارتقای تعامل والد-فرزند و کاهش تکانشگری دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده گام‌های عملی بردارند.

۵. تشکر و قدردانی

مقاله حاضر برگرفته از رساله دوره دکتری تخصصی نویسنده اول مقاله در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال بود. بدین وسیله از تمام دانش‌آموزان حاضر در پژوهش، والدین آنان و مسئولین مدارس فعال در پژوهش حاضر که همکاری کاملی جهت اجرای پژوهش داشتند، قدردانی به عمل می‌آید.

۶. ملاحظات اخلاقی

به منظور رعایت اخلاق تحقیق، رضایت دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده و والدین آنان برای شرکت در برنامه مداخله اخذ و تمامی مراحل مداخله اطلاع رسانی شد. همچنین به دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده حاضر در گروه گواه اطمینان داده شد که پس از تکمیل فرآیند تحقیق، مداخله را دریافت خواهند کرد. همچنین به دانش‌آموزان با مشکلات رفتاری-هیجانی برونی‌سازی شده حاضر در هر دو گروه اطمینان داده شد که اطلاعات آنها محرمانه خواهد بود و نیازی به ذکر نام نخواهد بود.

۷. حمایت مالی

هیچ سازمان دولتی و خصوصی از این پژوهش حمایت مالی نکرده است.

۸. تعارض منافع

در این پژوهش هیچ تعارض منافی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

منابع

جلالی دهکردی، د. و آقابابایی، ع. (۱۳۹۱). مقایسه تاثیر روش‌های پیشگیری از سوءمصرف مواد بر تکانشگری و راهبردهای مقابله‌ای دانش‌آموزان پسر، *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۱۳ (۴)، ۱۷-۵. https://jsr-p.isfahan.iau.ir/article_533841.html

جلالی، د.، آقایی، ا.، و شمسی پور، م. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش فرزندپروری مبتنی بر پذیرش و تعهد و فرزنددرمانی بر اختلال نافرمانی مقابله‌ای کودکان پیش دبستانی و رضایت از زندگی مادران. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۲۳ (۱)، ۱۵۴-۱۳۷.

<https://doi.org/10.30486/jsrp.2020.583896.1668>

حاتمی‌فر، خ، زارع، ح، شهریاری احمدی، م. (۱۳۹۹). مقایسه اثربخشی آموزش والدگری مثبت و مدیریت والدین بر بهبود رابطه والد-کودک. سلامت روان کودک، ۷(۳)، ۳۹-۲۵. <http://childmentalhealth.ir/article-1-1043-fa.html>

حاج خدادادی، د، اعتمادی، ع، عابدی، م، و جزایری، ر. (۱۴۰۰). اثربخشی برنامه فرزندپروری مثبت بر والدگری موثر و کیفیت رابطه والد-فرزندی در مادران دارای نوجوان. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۰(۹۸)، ۱۹۷-۱۸۵. <http://psychologicalscience.ir/article-1-805-fa.html>

حسینی یزدی، س. ع، مشهدی، ع، کیمیایی، س. ع، و امین یزدی، س. ا. (۱۴۰۱). مقایسه اثربخشی برنامه آموزشی فرزندپروری ذهن آگاهانه همراه با آموزش مدیریت والدین (آموزش ترکیبی) با آموزش فرزندپروری ذهن آگاهانه و آموزش مدیریت والدین به تنهایی بر کاهش مشکلات رفتاری برونی سازی شده و درونی سازی شده کودکان. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۲۰(۱)، ۹۷-۸۳. <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-1269-fa.html>

حمیدی، م، شریعت، س، آقابزرگی، س، و کشاورزمحمدی، ر. (۱۳۹۸). اثربخشی ذهن آگاهی کودک محور بر تکانشگری و پرخاشگری کودکان مبتلا به اختلال رفتاری برون نمود. *سلامت روان کودک*، ۶(۴)، ۱۵۵-۱۴۴. <http://childmentalhealth.ir/article-1-438-fa.html>

رادفر، ش، زارعی، ا، سودانی، م، و معلم، م. (۱۴۰۱). اثربخشی بسته آموزشی فرزندپروری بر کاهش مشکلات پرخاشگری و قانون شکنی نوجوانان: یک مطالعه نیمه آزمایشی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۲۱(۱)، ۳۲-۱۷. <http://journal.rums.ac.ir/article-1-6148-fa.html>

ساطوریان، س، طهماسبیان، ک، و احمدی، م. (۱۳۹۵). نقش ابعاد والدگری و رابطه والد کودک در مشکلات رفتاری درونی سازی شده و برونی سازی شده کودکان. *خانواده پژوهی*، ۱۲(۴۸)، ۷۰۵-۶۸۳. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97463.html

شهنی بیلاق، م، عزیزی مهر، ا، و مکتبی، غ. (۱۳۹۳). رابطه علی تعارض آشکار و تعارض نهان بین والدین با عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری رابطه والد فرزند، رفتار ضداجتماعی و افسردگی در دانش‌آموزان دبیرستانی. *دوفصلنامه مشاوره کاربردی*، ۲(۳)، ۱۶-۱. https://jac.scu.ac.ir/article_10669.html

عظیمی، و، قربان جهرمی، ر، درتاج، ف، و ابوالعالی، خ. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش روش فرزندپروری مثبت‌گرا بر کیفیت دلبستگی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم دبستان. *مجله دانش‌کنده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد*، ۶۵(۲)، ۷۶۸-۷۵۶. <https://doi.org/10.22038/mjms.2022.66225.3901>

فرشاد، م. ر، نجارپوریان، س، و شنبیدی، ف. (۱۳۹۷). تاثیر آموزش والدگری مثبت مبتنی بر روی آورد ساندروز بر شادزیستی و تعارض والد-فرزندی دانش‌آموزان. *فصلنامه سلامت روان کودک*، ۵(۱)، ۶۷-۵۹. <http://childmentalhealth.ir/article-1-226-fa.html>

قره داغی، م، و امانی، ا. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش مهارت فرزندپروری مثبت (Triple P) بر کیفیت رابطه مادر-کودک، خودکارآمدی والدگری و کنترل عواطف مادران دارای کودکان طلاق. *خانواده پژوهی*، ۱۸(۳)، ۴۴۳-۴۲۳. https://jfr.sbu.ac.ir/article_102892.html

کریم‌زاده، م، خدابخشی کولایی، آ، داوودی، ح، و حیدری، ح. (۱۴۰۰). اثربخشی برنامه والدگری مبتنی بر روان‌شناسی مثبت‌گرا بر خودکارآمدی، ناگوایی هیجانی و بار روانی مادران کودکان با مشکلات رفتاری. *پرستاری کودکان*، ۷(۳)، ۱۱-۱. <http://jpen.ir/article-1-534-fa.html>

گلپایگانی، ف، بیات، ب، مجدیان، و، و آقابزرگی، س. (۱۳۹۷). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کیفیت دلبستگی و نوع دوستی کودکان دارای مشکلات رفتاری برونی‌سازی شده. *فصلنامه کودکان استثنایی*، ۱۸(۴)، ۸۸-۷۷. <http://joec.ir/article-1-834-fa.html>

ناردی، ف، و حق‌شناس، ف. (۱۳۸۸). رابطه تکانشگری و احساس تنهایی با میزان استفاده از تلفن همراه در دانشجویان، یافته‌های نو در روانشناسی، ۴(۱۲)، ۱۲۱-۱۱۱. <https://sid.ir/paper/175115/fa>

References

- Azimi, V., Jahromi, R. G., Dortaj, F., & Abolmaali, K. H. (2022). efficacy of Positivist Parenting Method Training on Attachment Quality in Fifth-Grade Primary School Female Students. *Medical Journal of Mashhad University of Medical Sciences*, 65(2), 756-768. <https://doi.org/10.22038/mjms.2022.66225.3901> (In Persian)
- Barratt, E., Stanford, M. S., Kent, T. A., & Felthous, A. (1997). Neuropsychological and cognitive psychophysiology substrates of impulsive aggression. *Biological Psychiatry*, 41(12), 1045-1061. [https://doi.org/10.1016/S0006-3223\(96\)00175-8](https://doi.org/10.1016/S0006-3223(96)00175-8)

- Bradford, K., & Barber, B.K. (2008). Interparental conflict, parent-child conflict, and youth problem behavior. *Journal of Family*, 6(4), 780-805. <https://doi.org/10.1177/0192513X07308043>
- Chi, X., & Cui, X. (2020). Externalizing problem behaviors among adolescents in a southern city of China: Gender differences in prevalence and correlates. *Children and Youth Services Review*, 119, 1056-1059. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105632>
- Cumming, M.M., Poling, D.V., Patwardhan, I., & Ozenbaugh, I.C. (2022). Executive function in kindergarten and development of behavioral competence: The moderating role of positive parenting practices. *Early Childhood Research Quarterly*, 60, 161-172. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2022.01.008>
- Darawshy, N. A., & Haj-Yahia, M. M. (2018). Palestinian adolescents' exposure to community violence and internalizing and externalizing symptoms: Parental factors as mediators. *Children and Youth Services Review*, 95, 397-406. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.11.017>
- Domoff, S.E., & Niec, L.N.(2018). Parent-child interaction therapy as a prevention model for childhood obesity: A novel application for high-risk families. *Children and Youth Services Review*, 91, 77-84. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.05.024>
- Farshad, M. R., Najarpourian, S., & Shanbedi, F. (2018). The Effectiveness of the Positive Parenting Education Based on Sanders' Approach on Happiness and Parent-Child Conflict of Students. *Journal of Child Mental Health*, 5(1), 59-67. <http://childmentalhealth.ir/article-1-226-fa.html> (In Persian)
- Finch, J.E., Akhavein, K., Patwardhan, I., Clark, C.A.C. (2023). Teachers' self-efficacy and perceptions of school climate are uniquely associated with students' externalizing and internalizing behavior problems. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 85, 1015-1019. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2023.101512>
- Fine, M. A., Moreland, J. R., & Schwebel, A. I. (1983). Long-term effects of divorce on parent-child relationships. *Developmental Psychology*, 19(3), 703-713. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0012-1649.19.5.703>
- Gharedaghi, M., & Amani, A. (2022). Effectiveness of positive (TRIPLE P) parenting skill training on mother-child relationship quality, parenting self-efficacy and Affective control in the divorced mothers with children. *Journal of Family Research*, 18(3), 423-443. https://jfr.sbu.ac.ir/article_102892.html (In Persian)
- Golpayegani, F., Bayat, B., Majdian, V., & Aghabozorgi, S. (2019). Effectiveness of Acceptance and Commitment Therapy on the quality of attachment and altruism of the children with externalized behavioral problems. *Journal of Exceptional Children*, 18(4), 77-88. <http://joec.ir/article-1-834-fa.html> (In Persian)
- Hajkhodadadi, D., Etemadi, O., Abedi, M. R., & Jazayeri, R. S. (2021). The effectiveness of triple-p (positive parenting program) on effective parenting and quality of child-parent relationship in mothers with adolescents. *Journal of Psychological Science*, 20(98), 185-198. <http://psychologicalscience.ir/article-1-805-fa.html> (In Persian)
- Hamidi, M., Shariat, S., Aghabozorgi, S., & Keshavarz Mohammadi, R. (2020). The Effectiveness of Child-based Mindfulness Program on Impulsivity and Aggression in Children with Externalizing Disorders. *Journal of Children Mental Health*, 6(4), 144-155. <http://childmentalhealth.ir/article-1-438-fa.html> (In Persian)
- Hatamifar, K., Zare, H., & Shahryari Ahmadi, M. (2020). Comparison of the Effectiveness of Positive Parenting Program and Parental Management Training on the Improvement of Parent-Child Relationship. *Journal of Children Mental Health*, 7(3), 25-39. <http://childmentalhealth.ir/article-1-1043-fa.html> (In Persian)
- Heffer, T., & Willoughby, T. (2021). A person-centered examination of emotion dysregulation, sensitivity to threat, and impulsivity among children and adolescents: An ERP study. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 47, 1009-1014. <https://doi.org/10.1016/j.dcn.2020.100900>
- Herwaarden, A., Schuiringa, H., Nieuwenhuijzen, M., Castro, B., Lochman, J. E., & Matthys, W. (2022). Therapist alliance building behavior and treatment adherence for dutch children with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning and externalizing problem behavior.

- Research in Developmental Disabilities*, 128, 1042-1047.
<https://doi.org/10.1016/j.ridd.2022.104296>
- Hossini Yazdi, S. A., Mashhadi, A., Kimiaei, S. A., & Amin Yazdi, S. A. (2022). Comparing the Effectiveness of Mindful Parenting Training plus Parental Management Training (Combined Education) with Mindful Parenting Training and Parental Management Training alone on Reducing Externalized and Internalized Behavioral Problems of Children. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 20(1), 83-97. <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-1269-fa.html> (In Persian)
- Jalali Dehkordi, D., & Aghababaei, A. (2013). Comparing the Effect of Drug Substance Abuse Prevention Method on Impulsiveness and Coping strategies in Male students. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 13(4), 5-17. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/jsrp/Article/890557> (In Persian)
- Jalali, D., Aghaei, A., & Shamsipour, M. (2022). The Effectiveness of Parenting Training Based Acceptance and Commitment and Filialtherapy on Oppositional Defiant Disorder in Pre-school Children and Life Satisfaction of Mothers. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 23(1), 137-154. <https://doi.org/10.30486/jsrp.2020.583896.1668> (In Persian)
- Jiang, S., Jiang, C., Ren, Q., Wang, L. (2021). Cyber victimization and psychological well-being among Chinese adolescents: Mediating role of basic psychological needs satisfaction and moderating role of positive parenting. *Children and Youth Services Review*, 130, 1062-1065. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106248>
- Karimzadeh, M., Khodabakhshi-koolae, A., Davoodi, H., & Heidari, H. (2021). The effectiveness of a parenting program based on positive psychology on self-efficacy, emotional distress, and psychological burden on mothers of children with behavioral problems. *Iranian Journal of Pediatric Nursing*, 7(3), 1-11. <http://jpen.ir/article-1-534-fa.html> (In Persian)
- Keute, M., Krauel, K., Heinze, H., & Stenner, M. (2018). Intact automatic motor inhibition in attention deficit hyperactivity disorder. *Cortex*, 109, 215-225. <https://doi.org/10.1016/j.cortex.2018.09.018>
- Lahav-Kadmiel, Z., & Brunstein-Klomek, A. (2018). Bullying victimization and depressive symptoms in adolescence: The moderating role of parent-child conflicts among boys and girls. *Journal of Adolescence*, 68, 152-158. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2018.07.014>
- Lee, K. (2023). Effects of formal center-based care and positive parenting practices on children in foster care. *Child Abuse & Neglect*, 142(1), 1059-1064. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105946>
- Lockwood, J., Townsend, E., Daley, D., & Sayal, K. (2020). Impulsivity as a predictor of self-harm onset and maintenance in young adolescents: a longitudinal prospective study. *Journal of Affective Disorders*, 274, 583-592. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.05.021>
- McCarthy, M.J., Brumback, T., Thomas, M.L., Meruelo, A.D. (2023). The relations between chronotype, stressful life events, and impulsivity in the Adolescent Brain Cognitive Development (ABCD) study. *Journal of Psychiatric Research*, 167, 119-124. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2023.10.030>
- Naderi, F., & Haghshenas, F. (2009). The relationship between impulsivity and feeling of loneliness with the amount of mobile phone use in students. *New Findings in Psychology*, 4(12), 111-121. <https://sid.ir/paper/175115/en> (In Persian)
- Nakamura, B., Ebesutani, C., Bernstein, A., & Chorpita, B. (2009). A psychometric analysis of the Child Behavior Checklist DSM-oriented Scales. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 31, 178-189. <https://doi.org/10.1007/s10862-008-9119-8>
- Osborn, T. L., Wasil, A. R., Venturo-Conerly, K. E., Schleider, J. L., & Weisz, J. R. (2020). Group Intervention for Adolescent Anxiety and Depression: Outcomes of a Randomized Trial with Adolescents in Kenya. *Behavior Therapy*, 51(4), 601-615. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2019.09.005>
- Radfar, S., Zarei, E., Sodani, M., & Moallem, M. (2022). The Effectiveness of Parenting Education Package on Reducing the Problems of Aggression and Breaking the Law in Adolescents: A Quasi-Experimental Study. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 21(1), 17-32. <http://journal.rums.ac.ir/article-1-6148-fa.html> (In Persian)

- Sanchez, H., Clark, D.A., & Fields, S.A. (2019). The relationship between impulsivity and shame and guilt proneness on the prediction of internalizing and externalizing behaviors. *Helyon*, 5(11), 2746-2749. [https://www.cell.com/heliyon/pdf/S2405-8440\(19\)36406-0.pdf](https://www.cell.com/heliyon/pdf/S2405-8440(19)36406-0.pdf)
- Satorian, S., Tahmasebian, K., Ahmadi, M. (2017). The Role of Parenting Dimensions and Child-Parent Relationship in Children's Internalized and Externalized Behavioral Problems. *Journal of Family Research*, 12(48), 683-705. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97463.html?lang=en (In Persian)
- Shan, W., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, Y., Cheung, E. F. C., Chan, R.C. K., & Jiang, F. (2019). Association between Maltreatment, Positive Parent-Child Interaction, and Psychosocial Well-Being in Young Children. *The Journal of Pediatrics*, 213, 180-186. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2019.06.050>
- Shehni-Yailagh, M., Azizimehr, A., & Maktabi, G. (2014). The Causal Relationship between Covert and Overt Conflicts and School Performance, Mediated by Parent-Child Relationship, Antisocial Behavior and Withdrawal/Depression among High school Students. *Binnaul Journal of Applied Counseling*, 2(2), 1-16. https://jac.scu.ac.ir/article_10669.html?lang=en (In Persian)
- Silva, C.T.B., Costa, M.A., Kapczinski, F., Aguiar, B.W., Salum, G.A., & Manfro, G.G. (2017). Inflammation and internalizing disorders in adolescents. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 77, 133-137. <https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2017.03.023>
- Svensden, S., Griffin, J., & Forkey, H. (2020). Using the Attachment Relationship and Positive Parenting Principles to Build Childhood Resilience. *Advances in Pediatrics*, 67, 15-28. <https://doi.org/10.1016/j.yapd.2020.04.004>
- Temelturk, R. D., Yurumez, E., Uytun, M. C., & Oztop, D. B. (2021). Parent-child interaction, parental attachment styles and parental alexithymia levels of children with ASD. *Research in Developmental Disabilities*, 112, 1039-1044. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2021.103922>
- Trent, E. S., Viana, A. G., Raines, E. M., Woodward, E. C., Storch, E. A., & Zvolensky, M. J. (2019). Parental threats and adolescent depression, The role of emotion dysregulation. *Psychiatry Research*, 276, 18-24. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2019.04.009>
- Wang, Y., Fu, C., & Wang, M. (2021). The additive and interactive effects of parental harsh discipline and boys' gender-related traits on boys' externalizing problem behaviors. *Children and Youth Services Review*, 112, 1059-1064. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105908>
- Wu, X.Y., Bastian, K., Ohinmaa, A., & Veugelers, P. (2018). Influence of physical activity, sedentary behavior, and diet quality in childhood on the incidence of internalizing and externalizing disorders during adolescence: a population-based cohort study. *Annals of Epidemiology*, 28(2), 86-94. <https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2017.12.002>
- Yamaoka, Y., & Bard, D.E. (2019). Positive Parenting Matters in the Face of Early Adversity. *American Journal of Preventive Medicine*, 56(4), 530-539. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2018.11.018>
- Zhang, Y., Davey, C., Larson, N., & Reicks, M. (2019). Influence of parenting styles in the context of adolescents' energy balance-related behaviors: Findings from the FLASHE study. *Appetite*, 142, 1043-1048. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2019.104364>
- Zhang, Y., Yang, X., Liu, X., & Jia, C. (2023). Longitudinal association of family conflict and suicidal behaviors among Chinese adolescents: The mediation effect of internalizing and externalizing problems. *Journal of Affective Disorders*, 321, 96-101. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.10.028>

Extended Abstract

Aim

Behavioral and emotional problems in childhood and adolescence are divided into two main categories: externalizing behavioral-emotional problems and internalizing behavioral-emotional problems ([Herwaarden et al., 2022](#)). Externalized behavioral-emotional problems include two groups of law-breaking and aggressive behaviors and include attention deficit-hyperactivity disorder, conduct disorder, and oppositional defiant disorder ([Wu et al., 2018](#)), which is manifested in a person's interaction with others and affects the quality of communication. They cause serious damage and often target the external environment ([Zhang et al., 2023](#)). This category of problems is more problematic for others than it is for the individual ([Wang, Fu and Wang, 2021](#)). Studies have shown that behavioral-emotional problems externalized in childhood or adolescence increase the probability of behavioral and emotional problems in adulthood. Because most of the behavioral and emotional inconsistencies and disorders in adulthood are caused by neglecting the emotional-behavioral issues and problems of childhood and adolescence ([Finch et al., 2023](#)). According to this the present study was conducted to investigate the effectiveness of positive parenting on parent-child interaction and impulsivity of students with externalized behavioral-emotional problems.

Methodology

The current study was a semi-experimental application with a pre-test-post-test design with a control group and a two-month follow-up period. The statistical population included students with externalized behavioral-emotional problems who were studying in the first period of secondary school in the academic year of 2022-2023 in Islamshahr city. In this research, 35 students with externalized emotional-behavioral problems were selected by purposeful sampling and randomly assigned to experimental and control groups (18 students in the experimental group and 17 students in the control group). The parents of the students in the experimental group received the positive parenting intervention ([Shan et al., 2019](#)) during ten weeks in ten 90-minute sessions. Children and Adolescents Behavioral- Emotional Inventory (CABEA) (Achenbach, Rescorla, 2001; Quoted from [Golpayegani et al., 2019](#)), Parent-Child Interaction Questionnaire (PCIQ) ([Fine, Moreland & Schwebel, 1983](#)) and Impulsivity Questionnaire (BIS) ([Barratt, Stanford, Kent, Felthous, 1997](#)) were used in the present study. The data were analyzed through mixed ANOVA via SPSS23 software. The reason for using mixed variance analysis was that in this research there were two experimental and control groups, each of which was measured in three stages (pre-test, post-test and follow-up).

Results

The results showed that positive parenting has significant effect on the parent-child interaction ($p<0001$, $\eta^2=0.63$, $F=52.27$) and impulsivity ($p<0001$, $\eta^2=0.68$, $F=71.02$) in the students with externalized behavioral-emotional problems. In this way, this intervention was able to lead to a significant increase in the average scores of parent-child interaction and decreases impulsivity in the students with externalized behavioral-emotional problems. These results remained stable in the follow-up phase. These results indicate that the positive parenting can significantly change the average on parent-child interaction and impulsivity scores of students with externalized behavioral-emotional problems in the two stages of post-test and follow-up.

Conclusion

According to the findings of the present study, positive parenting can be used as an efficient method to increase parent-child interaction and decrease impulsivity of students with externalized behavioral-emotional problems through employing techniques such focusing on the present time, avoiding excessive criticism and training accountability ([Wang, Fu, Wang, 2021](#)). Thus, in the process of positive parenting, parents learn to form and strengthen constructive ways to cope with feelings such as failure. Teaching the positive parenting method makes parents manage the behaviors of children with externalized behavioral-emotional problems in a more effective way, and in this way, their desirable behaviors increase and as a result of this process, the quality of parent-child interaction increases. The program also introduces parents to the cyclical nature of negative parent-child

interactions (Jiang et al, 2021). All of these conditions increase the quality of interaction between parents and their children, and this leads to the improvement of adaptive behavior in children, and it leads to the reduction of impulsivity in children with externalizing behavioral-emotional problems.

Ethical considerations

In order to comply with research ethics, the consent of students with externalized behavioral-emotional problems and their parents to participate in the intervention program was obtained. Also, they were informed about all stages of information intervention. Also, the students in the control group were assured that they would receive the intervention after completing the research process. Also, the students with externalized behavioral-emotional problems present in both groups were assured that their information will remain confidential and there is no need to mention their names.

Key words: Externalized Behavioral-Emotional Problems, Impulsivity, Parent-Child Interaction, Positive Parenting

Acknowledgments

The present article was taken from the doctoral thesis of the first author of the article at Islamic Azad University, North Tehran branch. We hereby express our gratitude to all the students present in the research, their parents and the officials of the schools active in the present research, who fully cooperated in the implementation of the research.

Financial support

The present research has not received financial assistance from any institution or organization.

Conflict of Interest

In this study, no conflict of interest was reported by the authors.